

Metode – Borgerlab

Dato: 31-05-2021

Sagsnummer: 00.13.00-P20-1-20
Sagsbehandler: Maria Thye Lynghøj
Ansættelsessted: Byplanafdelingen

Metode - Borgerlab

Bæredygtighedslab blev afholdt den 4. marts 2021 som en digital workshop, hvor borgernes bæredygtige idéer var i centrum. I forbindelse med Bæredygtighedslab er der blevet udviklet en metode: ”Borgerlab”, der handler om, hvordan man kan arbejde undersøgende og udviklende sammen med borgerne. Metoden kan beskrives som en form for laboratorium, hvor borgernes idéer er omdrejningspunktet, og hvor kommunen stiller faglighed og viden til rådighed. Metode kan anvendes i forbindelse med inddragelsesprocesser, hvor man ønsker en høj grad af borgerinvolvering og hvor man ønsker, at kommunen indtager en faciliterende rolle. Nedenstående er en beskrivelse af de vigtigste værktøjer i metoden.

1. Husk at formålet er samskabelse

Formålet med denne type inddragelsesproces er at inddrage borgerne og tage udgangspunkt i deres virkelighed. Det er vigtigt for processen, at der hele tiden er fokus på, at det er det overordnede formål igennem processen, så samarbejdet, samtalen og samskabelsen med borgerne er et mål og en værdi i sig selv uanset resultatet af selve laboratoriet.

2. Milepæle med borgerne i fokus

For at få borgerne til at deltage i en workshop, skal der sættes tid og ressourcer af til at gennemføre nedenstående milepæle:

- a) Nedsæt en tværfaglig projektgruppe, der kan skabe en spændende, meningsfyldt og relevant ramme/arrangement/workshop for borgerne.
- b) Skab opmærksomhed om laboratoriet internt og eksternt
- c) Find borgerne og idéerne & sammensæt hold
- d) Afhold en workshop med fokus på borgernes idéer
- e) Test af idéerne
- f) Vurdering af idéernes levedygtighed

3. Intern og ekstern kommunikation

For at få skabt opmærksomhed omkring laboratoriet ude i lokalsamfundet er det en god idé at afsætte ressourcer til en profileringskampagne, der kan løfte projektet op og på mere utraditionelle måder være med til at tiltrække en bred sammensætning af borgere. En profileringskampagne kan f.eks. indeholde annoncering på sociale medier, placering af guldcykler el.a. rundt i byrummene, afholdelse af events, opsætning af posters m.fl.. Samtidig skal der laves én professionel indgang til indsamling af idéerne og tilmelding til workshoppene. Det kunne f.eks. være en underside på rk.dk. Der kan også arbejdes med, hvordan forvaltningernes medarbejdere kan aktiveres som et internt ambassadørkorps samt udarbejdes en plan for, hvordan de lokale erhvervsdrivende og foreninger tænkes ind som samarbejdspartnere og kanaler. Det er i den forbindelse vigtigt at have forskellige kommunikationsprodukter til både interne og eksterne ambassadører, der kort og præcist beskriver kernefortællingen om laboratoriet. Kommunikationsprodukterne skal f.eks. kunne anvendes til opslag på facebook eller uddeles som flyers eller go-cards.

Derudover skal de kommunale kommunikationskanaler anvendes, herunder borgmesterbrev/video, facebook, annoncer i lokalaviser, artikel i Magasinet og annoncering på rk.dk.

4. Roller i organisationen

For at et Borgerlab kan lykkes er det nødvendigt, at alle led i hierarkiet i kommunen er en del af projektet. Alt afhængig af graden af tværfaglighed skal de respektive direktører, fagchefer og afdelingsledere informeres og involveres så der er opmærksomhed på projektet i hele linjen. Det kan f.eks. gøres ved at have et status-punkt på chef-ledermøder ude i de relevante forvaltninger, hvor projektlederen sammen med en projektmedarbejder fortæller om laboratoriet. Hvis projektet er tværfagligt funderet bør der også nedsættes en tværfaglig styregruppe. Ud over projektleder, projektejer, projektgruppe og styregruppe er det en god idé at have følgende roller etableret ude i forvaltningerne:

Internt ambassadørkorps skal nedsættes. Det skal bestå af netværkspersoner med stor kontaktflade til borgere. De interne ambassadører skal fortælle om laboratoriet til deres netværk og på den måde være med til at rekruttere deltagere til workshoppene.

Videnspersoner skal udpeges i de relevante afdelinger. Videnspersonerne skal være borgernes sparringspartner på workshoppene og skal stille deres viden til rådighed for borgernes spørgsmål på specifikke idéer/fagområder. Det er også videnspersonerne, der er borgernes kontakt i perioden efter workshoppene, hvor idéernes levedygtighed skal vurderes og testes.

Facilitatorer skal udpeges til at deltage i workshoppene. På selve workshoppene skal der være nogle facilitatorer, der kan hjælpe videnspersoner og borgere med at komme rundt om forskellige dele af borgerens idé f.eks. ved hjælp af en række arbejdsspørgsmål eller en spilleplade. Facilitatoren behøver ikke være fagperson, men skal hjælpe med at holde tidsplan, stille spørgsmål og sørge for at der bliver noteret undervejs.

Et borgerlab kan skaleres alt afhængig af størrelsen på projektet og graden af tværfaglighed. Derfor kan det i nogle sammenhænge være linjen i en enkelt forvaltning, der skal orienteres og det kan i nogle projekter være hensigtsmæssigt at den samme medarbejder er vidensperson og facilitator. Det afgørende er at borgerne oplever, at de får kontakt til en vidensperson og at workshoppene faciliteres med nogle relevante spørgsmål, der kan løfte borgernes idé videre. Internt i organisationen er det vigtigt at hele linjen er orienteret omkring et tværfagligt borgerlab, så ressourcerne kan afsættes til de forskellige roller på tværs af afdelinger/fagligheder.

5. Workshop

For at have et overblik over hvilke elementer, der skal til for at afholde en workshop med mange deltagere og roller er det en god idé at supplere kommissorium, tidsplan og milepæle med en drejebog, der i detaljer beskriver hvilke forskellige trin, der er i processen før, under og efter workshoppen. Drejebogen skal beskrive: tidspunktet, aktiviteten, formålet med aktiviteten, hvilke roller der er under aktiviteten, den/de ansvarlig(e), hvilke fysiske materialer og evt. de digitale virkemidler, der er behov for.

I drejebogen er det vigtigt at sætte tid af til dialog med dem, der skal deltage i workshoppen: borgere, videnspersoner, facilitatorer, evt. kommunalbestyrelsesmedlemmer, direktionen el.a.. I forhold til de tilmeldte borgere er den indledende samtale vigtig for at kunne lave en forventningsafstemning omkring formålet og resultatet af laboratoriet. Derudover kan man i den indledende dialog opdage om, nogle af deltagerne har idéer, der kan skabes synergi imellem og derfor vil have gavn af at sættes i kontakt med hinanden.

6. Efter workshoppen

I månederne efter workshoppen arbejder borgerne videre med deres idéer evt. med sparring fra Rødovre Kommunes fagpersoner/videnspersoner. Det er også i tiden umiddelbart efter workshoppen at borgerne kan tage kontakt til deres videnspersoner, hvis de har lyst til at drøfte mulighederne for at indgå i partnerskab/samarbejde med Rødovre Kommune om deres idé.

For at skabe mulighed for, at der kan opstå et netværk imellem borgerne efter workshoppen, kan deltagerliste inklusive kontaktoplysninger sendes ud til alle deltagerne, dog skal man være opmærksom på reglerne i forhold til GDPR.

7. Opmærksomhedspunkter

Erfaringerne med afholdelse af Bæredygtighedslab har givet nogle opmærksomhedspunkter, som kan være gavnlige i andre involverende udviklingsprojekter:

a) Skab et involverende rum:

Tiden før, under og efter en workshop skal arrangeres så borgerne inspireres til at deltage og så det bliver nemt at være med. Det handler om at være tydelig i forhold til, hvad formålet med workshoppen er i invitationen/annonceringen og det handler om at skabe nogle rammer for selve arrangementet, der virker inspirerende. Det kan f.eks. være ved at invitere en inspirerende oplægsholder og det kan være ved at skabe nogle rammer for hvordan borgerne kan arbejde med deres idéer i form af spilleplader, holdarbejde el. lignende. Det er samtidig vigtigt at overveje hvilken form workshoppen skal have i forhold til målgruppen, om den skal være digital og på hvilket tidspunkt af ugen og døgnet den skal ligge.

b) Kommunen er en samlet organisation:

Det vigtigt, at borgerne oplever kommunen som en samlet organisation fordi mange af borgernes idéer går på tværs af forskellige fagligheder. Derfor skal kommunen som organisation arbejde tværfagligt så hele forvaltningen tager ejerskab til projektet. Det kan f.eks. gøres ved at inddrage fagchefforum og chef-ledergrupper i planlægningen af arrangementet og afholde fælles møder for videnspersoner og facilitatorer, der kan skabe netværk mellem medarbejderne. Det er også vigtigt at projektet åbnes for evt. eksterne samarbejdspartnere, der kan være med til at sætte rammerne for projektet eller hjælpe med at finde løsninger sammen med borgerne.

c) Lyt og vent:

Når kommunens rolle er faciliterende er det vigtigt, at alle der deltager i workshoppen er indstillet på at lytte til borgernes idéer i højere grad end at fremlægge kommunens egne visioner. Vi skal have mod til at vente på borgernes idéer og udmeldinger, fordi det er deres idéer og initiativ, der er i fokus.